

TRONDHEIM
KOMMUNE

14 PERSPEKTIVER PÅ TRONDHEIM

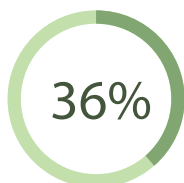

God helse
for alle

Hvordan sikre god helse for alle, med dagens helseutfordringer? Vi ser en utvikling der sosiale ulikheter i levekår skaper sosiale ulikheter i helse. Vi ser hvor mye helse varierer mellom de ulike sosiale gruppene ved å sammenligne inntekt, yrkesstatus eller utdanning.

16,2 % av Trondheims innbyggere har psykiske symptomer eller lidelser

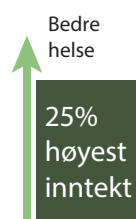

Av de 314 800 uføretrygdene menneskene i Norge, har psykiske lidelser

hvert år i
samfunns-
kostnader

82 mrd

Bedre
helse

25%
høyest
inntekt

25%
lavest
inntekt

Dårligere
helse

Økende
helseforskjeller
mellom gruppene

Se mer om analyse og data på samfunnsplanens nettside

Helsestatistikk fra Helseundersøkelsen i Trøndelag (HUNT) viser betydelige og økende sosiale ulikheter i forventet levetid med god helse og uten kronisk sykdom. Sosiale ulikheter i levekår skaper sosiale ulikheter i helse. I 2001 kom Norge for første gang på topp på den internasjonale levekårsindeksen i 2001 (HDI 2001). I 2017 hadde Norge verdens lykkeligste innbyggere. Samtidig viser levekårsundersøkelsen fra 2015 at 16 prosent av Norges befolkning oppgir at de enten er litt, ganske mye eller mye plaget av en følelse av ensomhet.

I Trondheim viser HUNT at 18 prosent av voksne menn og 25 prosent av voksne kvinner oppgir å ha dårlig helse. Hovedutfordringen samfunnsmessig er at de innbyggerne som er sosioøkonomisk dårligst stilt også er langt mer utsatt for å bli syke. Dette er en utvikling som både er unødvendig og urettferdig.

Psykiske vansker og lidelser har blitt vår tids største folkehelseutfordring. Om vi skal bedre befolkningens helse generelt må vi sørge for at vi

sikrer de svakeste gruppene spesielt.

De viktigste og mest effektive tiltakene gjør vi på strukturelt nivå. Utdanningssystemet må for eksempel støtte alle unge slik at de går ut i voksenlivet med kompetanse og ferdigheter som gir en god start i arbeidslivet. Å ha formell kompetanse på fagbrevnivå eller høyere gjør at sjansene for god helse øker betraktelig.

Vi må ha et samfunn som tilrettelegger for at folk kan ta vare på egen helse, og leve godt i den kroppen de har. God tilgang til grøntområder og bærekraftig transport er et godt utgangspunkt for både psykisk og fysisk helse. Kommunen må være bidragsyter til at samfunnet blir åpent, og at det finnes sosiale arenaer og møteplasser som passer for alle, og hvor mennesker med ulik alder og bakgrunn kan møtes. Å bety noe for andre og å ha noen gode nære relasjoner er viktig for god helse.

I tillegg må folk også ha mulighet til å bo godt uten støv- og støybelastninger.

Relevant globale mål og delmål fra FN

1 UTRYDDE
FATTIGDOM

3 GOD
HELSE

8 ANSTENDIG ARBEID
OG ØKONOMISK
VEKST

11 BÆREKRAFTIGE
BYER OG SAMFUNN

16 FRED OG
RETTFERDIGHET

- 1.3** 1.3 Innføre nasjonalt tilpassede sosiale velferdsordninger, herunder minimumsstandarder, og innen 2030 nå de fleste fattige og sårbare
- 2.1** Innen 2030 utrydde sult og sikre alle mennesker, særlig fattige og personer i utsatte situasjoner, blant andre spedbarn, tilgang til trygg, ernæringsmessig fullgod og tilstrekkelig mat hele året
- 3.4** Innen 2030 redusere prematur dødelighet forårsaket av ikke-smittsomme sykdommer med en tredel gjennom forebygging og behandling, og fremme mental helse og livskvalitet
- 3.5** Styrke forebygging og behandling av misbruk, blant annet av narkotiske stoffer og skadelig bruk av alkohol
- 3.7** Innen 2030 sikre allmenn tilgang til tjenester knyttet til seksuell og reproduktiv helse, herunder familieplanlegging og tilhørende informasjon og opplæring, og sikre at reproduktiv helse innarbeides i nasjonale strategier og programmer
- 3.8** Oppnå allmenn dekning av helsetjenester, herunder beskyttelse mot økonomisk risiko, og allmenn tilgang til grunnleggende og gode helsetjenester samt trygge, virksomme og nødvendige medisiner og vaksiner av god kvalitet og til en overkommelig pris
- 11.6** Innen 2030 redusere negative konsekvenser for miljøet i storbyene målt per innbygger, blant annet ved å legge særlig vekt på luftkvalitet samt offentlig og annen form for avfallshåndtering
- 11.7** Innen 2030 sørge for allmenn tilgang til trygge, inkluderende og lett tilgjengelige grøntområder og offentlige rom, særlig for kvinner, barn og eldre samt personer med nedsatt funksjonsevne
- 16.1** Oppnå en betydelig reduksjon i alle former for vold og andelen voldsrelaterte dødsfall i hele verden
- 16.2** Stanse overgrep, utnyttning, menneskehandel og alle former for vold mot og tortur av barn

En del av arbeidet med ny samfunnsplan vil være å oversette relevante globale mål og delmål til lokal kontekst for Trondheim

Utvalgte styringsdokumenter

Kommuneplanens samfunnsdel 2009-2020

Temaplan Eldreplan 2016-2026

Temaplan for habiliterings- og rehabiliteringstjenester for voksne 2019-2026

Temaplan for habiliteringstjenester barn og unge 2019-2022

Handlingsplan mot fattigdom

Handlingsplan rus- og psykisk helse

Boligpolitisk handlingsplan (Under arbeid)

Barn og unges
liv og læring

I Trondheim skal alle barn og unge kjenne tilhørighet i inkluderende, rettferdige og lærende fellesskap. God oppvekst skapes der barn og unges relasjoner og liv settes i sentrum. Barn og unge lever ikke sine liv i sektorer. De trenger at voksne samarbeider og ser helheten i livene deres.

Mange ungdommer i Trondheim sier at de er plaget med psykisk helse, føler seg trist og nedstemt og med ensomhet.

14%
barn

har enslige
forsørgere

21%
0-17 år

bor
trangt

Jenter gjør det bedre i
videregående skole med i
snitt høyere karakterpoeng
enn guttene

Antall unge
uføretrygdde
øker

7% 16-25 år

er ikke i eller har fullført
videregående opplæring,
eller er i arbeid

Se mer om analyse og data på samfunnsplanens nettside

Barn og unge behøver arenaer hvor de kan møte hverandre og ansvarlige voksne. Enten det er i familien, nærmiljøet, på fritiden, i barnehagen eller på skolen. Skolens og barnehagens rolle som aktører i nærmiljøet blir særlig viktig.

Når både ansatte og frivillige bruker lokalene til felles innsats og engasjement styrkes barn og unges sosiale sikkerhetsnett. Det offentlige fremste oppdrag blir å bygge «fellesskapsverdier» gjennom å understøtte betingelser for at alle mennesker kan blomstre og leve et liv de setter pris på gjennom hele livet. Hensikten er å styrke personers, relasjoners og lokalsamfunnets ressurser til å skape verdige hverdagsliv og gode livsløp.

“Minst hjelp til de som trenger det mest” er konklusjonen fra en av de største studiene på barnevernet (Det nye barnevernet, Lichtwark, m.fl. 2015). Vi bruker mye ressurser, men oppnår ikke gode nok resultater, og må derfor finne nye arbeidsmåter. Typiske kjennetegn for disse familiene er at problemene som rammer barn og foreldre er vevd sammen.

Bildet som tegnes viser at barnevernets oppdrag ikke kan løses av barnevernet alene, men er avhengig av et godt forebyggende arbeid, og samhandlende helse- og voksentjenester. I dag er det vanskelig å få ulike tjenester og sektorer til å virke samtidig mot samme mål. Større sosiale forskjeller, svakere sosiale nettverk og familiestrukturer som brytes opp fører til ulikheter i helse, utdanning og livskvalitet. Ved å ha et gjennomgripende familieperspektiv og å ta utgangspunkt i hva den enkelte familie trenger, vil vi kunne redusere sårbarhet i egen organisasjon og gi bedre hjelp til en svært marginalisert gruppe. Løsningene må vi finne sammen med den enkelte familie.

Det har vært rettet et søkelys mot barn og unge som medborgere, og rettighetene, kunnskapen og erfaringene deres i mange år. Dette er forankret i FNs barnekonvensjon, i Grunnloven og de ulike særlovene. Barn og unge har også selv organisert seg slik at voksne og offentlige tjenester skal høre på dem. Dette gjelder for eksempel innenfor barnevern, skole og i klimakampen. Mye har blitt bedre. Samtidig viser erfaringer og studier at barn og unge for ofte ikke blir reelle samarbeidspartnere i medvirkningsprosesser

de barna som selv ikke kan målbare sine erfaringer og meninger. De møter fysiske, sosiale og holdningsmessige barrierer som kan gjøre det vanskelig for dem å delta i samfunnet på lik linje med andre. I Nye sjanser - bedre læring - Kjønnforskjeller i skoleprestasjoner og utdanningsløp (NOU 2019:3) presenterer Stoltenbergutvalget et kunnskapsgrunnlag som viser betydelige uheldige kjønnsforskjeller i

utdanningsløpet. Disse forskjellene får konsekvenser for videre utdanning, arbeid, helse og familiesituasjon senere i livet. Bildet som tegnes er alvorlig og komplekst, og det finnes ikke én løsning på denne utfordringen. Det er behov for mer kunnskap om hva som kan være gode tiltak for å utjevne forskjellene i utdanningsløpet.

Relevant globale mål og delmål fra FN

1 UTRYDDE
FATTIGDOM

4 GOD
UTDANNING

8 ANSTENDIG ARBEID
OG ØKONOMISK
VEKST

12 ANSVARLIG
FORBRUK OG
PRODUKSJON

13 STOPPE
KLIMAENDRINGENE

1.2 Innen 2030 og i samsvar med nasjonale definisjoner, minst halvere andelen menn, kvinner og barn i alle aldre som lever i fattigdom

4.1 Innen 2030 sikre at alle jenter og gutter fullfører gratis og likeverdig grunnskole og videregående opplæring av høy kvalitet som kan gi dem relevant og reelt læringsutbytte

4.2 Innen 2030 sikre alle jenter og gutter tilgang til god og tidlig omsorg og førskole, slik at de er forberedt på å begynne i grunnskolen

4.4 Innen 2030 oppnå en betydelig økning i antall unge og voksne med kompetanse, blant annet i tekniske fag og yrkesfag, som er relevant for sysselsetting, anstendig arbeid og entreprenørskap

4.5 Innen 2030 avskaffe kjønnsforskjeller i utdanning og opplæring og sikre lik tilgang til alle nivåer innenfor utdanning og yrkesfaglig opplæring for sårbare personer, deriblant personer med nedsatt funksjonsevne, urfolk og barn i utsatte situasjoner

4.6 Innen 2030 sikre at all ungdom og en betydelig andel voksne, både kvinner og menn, lærer å lese, skrive og regne

4.7 Innen 2030 sikre at alle elever og studenter tilegner seg den kompetanse som er nødvendig for å fremme bærekraftig utvikling, blant annet gjennom utdanning for bærekraftig utvikling og

livsstil, menneskerettigheter, likestilling, fremme av en freds- og en ikkevoldskultur, globalt borgerskap og verdsetting av kulturelt mangfold og kulturens bidrag til bærekraftig utvikling

4.a Etablere og oppgradere utdanningstilbud som ivaretar hensynet til barn, personer med nedsatt funksjonsevne og kjønnsforskjeller, og sikrer trygge, ikke-voldelige, inkluderende og effektive læringsomgivelser for alle

8.6 Innen 2020 betydelig redusere andelen unge som verken er i arbeid eller under utdanning eller opplæring

8.b Innen 2020 utvikle og iverksette en global strategi for sysselsetting av ungdom, og gjennomføre Den internasjonale arbeidsorganisasjonens «Global Jobs Pact»

12.8 Innen 2030 sikre at alle i hele verden har relevant informasjon om og er seg bevisst en bærekraftig utvikling og en livsstil som er i harmoni med naturen

13.3 Styrke enkeltpersoners og institusjoners evne til å motvirke, tilpasse seg og redusere konsekvensene av klimaendringer og deres evne til tidlig varsling, samt styrke kunnskapen og bevisstgjøringen om dette

En del av arbeidet med ny samfunnsplan vil være å oversette relevante globale mål og delmål til lokal kontekst for Trondheim

Utvalgte styringsdokumenter

Stein, saks, papir - en strategi for å bygge sterke barnefellesskap (2018)

Temaplan for habiliteringstjenester barn og unge 2019-2022

Fagfornyelsen - nye læreplaner 2020

Samskapt velferd
og arbeidsgiver-
rollen

Når behovene for tjenester blir større uten at de økonomiske rammene økes tilsvarende, blir kommune 3.0 med vekt på samskaping et viktig perspektiv. Samtidig utfordrer samskapingsperspektivet tradisjonelle rolleforståelser, oppgavedeling, organisering og styring av kommunal tjenesteutvikling, både politisk, administrativt og overfor frivilligheten og andre aktører i byen som ønsker å bidra.

I januar 2020 er vi
205 000

innbyggere i
Trondheim
kommune

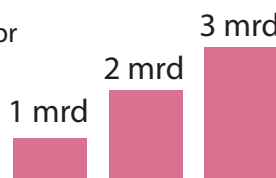
andelen over
80 år øker

3,3%
er nå over 80

Det vil
koste

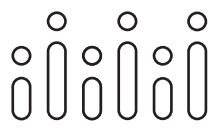

i økte utgifter pr
år i 2029, å
oppretholde
dagens
tjenestetilbud

4500 personer
over 80 år

2029

9000 personer
over 80 år

Andelen av befolkningen
i arbeidsfør alder vil avta
frem mot 2050

5,5%

Se mer om analyse og data på samfunnsplanens nettside

Trondheimssamfunnet er fullt av ressurser. Folk har initiativ, energi og ideer til hvordan vi kan lage en enda bedre by, og morgendagens løsninger kan utvikles mange steder og i mange former. En slik tilnærming til samfunnsutvikling krever at hele kommuneorganisasjonen må være åpen, lyttende og samarbeidende for å stimulere til nye måter å tenke velferdstjenester på.

Vi vet vi at vi må gjøre ting på andre måter i årene som kommer, men vi vet ikke nødvendigvis hvordan. Å omstille kommunen fra å være tjenesteleverandør til å i større grad være en partner i tjenesteutviklingen krever både faglig og kulturell utvikling i egen organisasjon.

Vi må lære nye ferdigheter i kommunikasjon og samhandling. Det kan også hende vi må lære oss å ta større risiko - sammen med innbyggerne, frivilligheten og næringslivet må vi kanskje feile flere ganger før vi finner riktig inngang til en utfordring. Trondheim kommune trenger derfor å eksperimentere og finne nye verktøy for å

levere bedre tjenester i tråd med innbyggernes behov. Kommunen skal legge vekt på å utvikle tjenestene i samarbeid med sivilsamfunnet.

En viktig utfordring er derfor å sikre at Trondheim kommune som organisasjon er skodd til å jobbe helhetlig og på tvers av sektorer mot felles mål. Den tradisjonelle sektororganiseringen i kommunen er i utgangspunktet ikke godt tilpasset tverrfaglige utviklingsoppgaver. Det er derfor viktig at vi ser hvordan vi best mulig kan utvikle nye og innovative måter å innrette arbeidet på slik at vi treffer best mulig med de tjenestene vi gir, utnytter personalressursene bedre og blir bedre i stand til å håndtere oppgaver der virkemidler og innsats fra ulike virksomheter og sektorområder må ses i sammenheng.

Trondheim hadde

227

frivillige lag og
foreninger i 2019

Relevant globale mål og delmål fra FN

3 GOD HELSE

4 GOD UTDANNING

5 LIKESTILLING MELLOM KJØNNENE

8 ANSTENDIG ARBEID OG ØKONOMISK VEKST

10 MINDRE ULIKHET

11 BÆREKRAFTIGE BYER OG SAMFUNN

12 ANSVARLIG FORBRUK OG PRODUKSJON

13 STOPPE KLIMAENDRINGENE

16 FRED OG RETTFERDIGHET

17 SAMARBEID FOR Å NÅ MÅLENE

3.8

Oppnå allmenn dekning av helsetjenester, herunder beskyttelse mot økonomisk risiko, og allmenn tilgang til grunnleggende og gode helsetjenester samt trygge, virksomme og nødvendige medisiner og vaksiner av god kvalitet og til en overkommelig pris

4.1

Innen 2030 sikre at alle jenter og gutter fullfører gratis og likeverdig grunnskole og videregående opplæring av høy kvalitet som kan gi dem relevant og reelt læringsutbytte

4.4

Innen 2030 oppnå en betydelig økning i antall unge og voksne med kompetanse, blant annet i tekniske fag og yrkesfag, som er relevant for sysselsetting, anstendig arbeid og entreprenørskap

5.5

Sikre kvinner fullstendig og reell deltakelse og like muligheter til ledende stillinger på alle nivåer i beslutningsprosessene i det politiske, økonomiske og offentlige liv

8.2

Øke den økonomiske produktiviteten gjennom diversifisering, teknologisk modernisering og innovasjon, blant annet med vekt på lønnsomme og arbeidsintensive sektorer

8.4

Innen 2030 oppnå full og produktiv sysselsetting og anstendig arbeid for alle kvinner og menn, deriblant ungdom og personer med nedsatt funksjonsevne, og oppnå lik lønn for likt arbeid

10.2

Innen 2030 sørge for å myndiggjøre alle og fremme deres sosiale, økonomiske og politiske inkludering, uten hensyn til alder, kjønn, funksjonsevne, rase, etnisitet, nasjonal opprinnelse, religion eller økonomisk eller annen status

11.3

Innen 2030 oppnå en mer inkluderende og bærekraftig urbanisering med mulighet for en integrert og bærekraftig bosettingsplanlegging og -forvaltning som gir medbestemmelse i alle land

12.8

Innen 2030 sikre at alle i hele verden har relevant informasjon om og er seg bevisst en bærekraftig utvikling og en livsstil som er i harmoni med naturen

13.3

Styrke enkeltpersoners og institusjoners evne til å motvirke, tilpasse seg og redusere konsekvensene av klimaendringer og deres evne til tidlig varsling, samt styrke kunnskapen og bevisstgjøringen om dette

16.6

Utvikle velfungerende, ansvarlige og åpne institusjoner på alle nivåer

16.7

Sikre lydhøre, inkluderende, medbestemmende og representative beslutningsprosesser på alle nivåer

17.7

Stimulere til og fremme velfungerende partnerskap i det offentlige, mellom det offentlige og private og i det sivile samfunn, på grunnlag av partnerskapenes erfaringer og ressursstrategier

En del av arbeidet med ny samfunnsplan vil være å oversette relevante globale mål og delmål til lokal kontekst for Trondheim

Utvalgte styringsdokumenter

Den samskapte kommunen (Bystyresak 68/19)

Universitetskommune 3.0

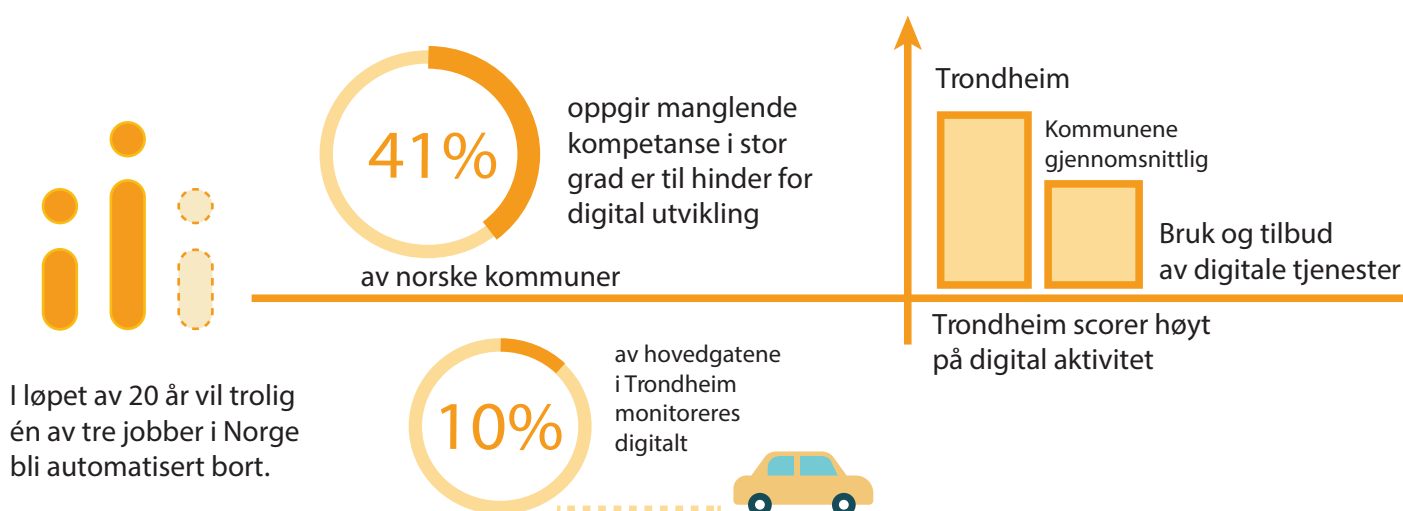
Strategi for forskning, utvikling og innovasjon 2014

Arbeidsgiverpolitisk plattform 2016–2020

Trondheim kommunes frivillighetspolitikk 2018–2021

Vi står overfor en bølge av nye teknologier som vil medføre betydelige endringer på en rekke områder i samfunnet. Digital transformasjon gir oss store muligheter til å tenke nytt rundt tjenestetilbudet vårt og tilhørende arbeidsmåter, men fører også til økt grad av kompleksitet. Det vil tvinge fram at flere kommuner må samarbeide om teknologiske løft.

Se mer om analyse og data på samfunnsplanens nettside

Det vil kreve en betydelig omstilling av kommunen for å tilby og levere tjenester i tråd med de forventningene omgivelsene våre stiller i årene framover. Særlig vil økt teknologisk utskiftingstakt, økt kompleksitet og ukjente anvendelsesområder være krevende å håndtere. Staten og kommunene må gjennomføre flere løft i fellesskap innen både teknologiutvikling, finansiering og sammenhengende tjenester for å møte disse utfordringene.

Teknologisk utvikling medfører at oppgaver kan digitaliseres og automatiseres, og kan legge til rette for at innbyggere i større grad kan styre og påvirke eget tjenestetilbud. Å etablere gode samhandlingsformer og nødvendig understøttende teknologi er forutsetninger for at kommunene skal lykkes med dette. Samtidig er det i dag noen få aktører i verden som tilbyr digitale løsninger og som styrer mye av utviklingen. Det er en stor utfordring hvordan vi som kommune skal forholde oss til denne utviklingen.

Ny teknologi og nye arbeidsformer kan bidra til å øke ressurstilgangen fra frivilligheten, skape sosialt entreprenørskap og muliggjøre flere offentlige og private samarbeid. Trondheim har et unikt miljø ved NTNU og studentene kan bidra inn samfunnsutviklingen. En slik samhandling utfordrer imidlertid kommunens kontroll og styringssystemer, og kompliserer ansvarsforholdene.

En utfordring i den digitale transformasjonen er kravene til innbyggernes digitale kompetanse og faren for at det kan skape digitale klasseskiller og følelse av utenforskap. Tilgang på teknisk utstyr og digital båndbredde er en del av dette. Det vil oppstå et spenningsforhold mellom å redusere kostnader og tilby gode tjenester i takt med ønsket om å realisere gevinster. Dette kan utfordre likebehandlingsprinsippet og bidra til at tilliten til kommunen reduseres.

Relevant globale mål og delmål fra FN

5 LIKESTILLING
MELLOM KJØNNENE

8 ANSTENDIG ARBEID
OG ØKONOMISK
VEKST

9 INNOVASJON OG
INFRASTRUKTUR

10 MINDRE
ULIKHET

9 INNOVASJON OG
INFRASTRUKTUR

5.b Styrke bruken av tilpasset teknologi, særlig informasjons- og kommunikasjonsteknologi, for å styrke kvinners stilling

8.2 Øke den økonomiske produktiviteten gjennom diversifisering, teknologisk modernisering og innovasjon, blant annet med vekt på lønnsomme og arbeidsintensive sektorer

9.1 Utvikle pålitelig, bærekraftig og solid infrastruktur av høy kvalitet, herunder regional og grensekryssende infrastruktur, for å støtte økonomisk utvikling og livskvalitet med vekt på overkommelig pris og likeverdig tilgang for alle

9.4 Innen 2030 oppgradere infrastruktur og omstille næringslivet til å bli mer bærekraftig, med en mer effektiv bruk av ressurser og større anvendelse av rene og miljøvennlige teknologiformer og industriprosesser, der alle land gjør en innsats etter egen evne og kapasitet

9.5 Styrke vitenskapelig forskning, oppgradere næringslivssektorenes teknologiske evne og kapasitet i alle land, særlig utviklingsland, herunder og innen 2030 ved å stimulere til innovasjon og ved en betydelig økning i antall ansatte innenfor forsknings- og utviklingsvirksomhet per million innbyggere, samt ved å øke bevilgningene til offentlig og privat forskning og utvikling

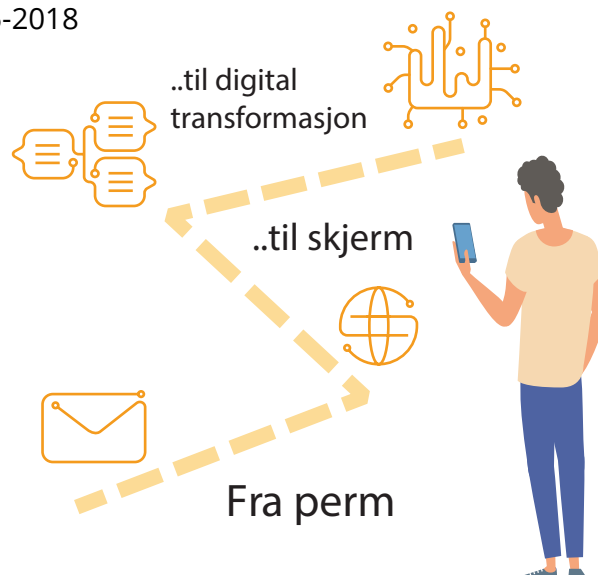
9.b Støtte nasjonal utvikling av teknologi, forskning og innovasjon i utviklingsland, herunder ved å sikre politiske rammevilkår som blant annet fremmer mangfold i næringslivet og gir handelsvarer en merverdi

9.c Øke tilgangen til informasjons- og kommunikasjonsteknologi betydelig, og arbeide for at de minst utviklede landene får allmenn og rimelig tilgang til Internett innen 2020

En del av arbeidet med ny samfunnsplan vil være å oversette relevante globale mål og delmål til lokal kontekst for Trondheim

Utvalgte styringsdokumenter

Temaplan IKT - digitalisering og velferdsteknologi 2015-2018
Den samskapte kommunen (Bystyresak 68/19)
Universitetskommune Trondheim 3.0
Strategi for forskning, utvikling og innovasjon 2014
Arbeidsgiverpolitisk plattform 2016–2020

Inkluderende
samfunn

Selv om sosial ulikhet er tett knyttet opp mot helse, omfatter perspektivet om sosial ulikhet hvordan vi vektlegger ulikheter i alle deler av samfunnsdiskusjonen. Det er tendenser til at den sosiale ulikheten er økende.

Selv om Norge har en lav andel med lavinntekt, har andelen økt fra 6,4 prosent på midten av 80-tallet til 8 prosent i 2017

14%

20-66 år

mottar
stønad til
livsopphold

Utviklingen forsterkes av at husholdningene med lavest inntekt ikke har hengt med på den generelle inntektsveksten siden 2011. Innvandring forklarer en del av den økte inntektsulikheten i Norge

6,9%

av husholdningene
i Trondheim kan
regnes som
lav-inntekt

Se mer om analyse og data på samfunnsplanens nettside

Bildet som tegnes er alvorlig og komplekst, det finnes ikke én løsning på denne utfordringen. Det er behov for mer kunnskap om hva som kan være gode tiltak for å utjevne forskjellene.

Økonomisk sett er Trondheim den av de store byene med minst ulikhet i inntekt. Likevel ser vi en tendens til at ulikheten øker også her. Vi vet at de innbyggerne som tjener minst i befolkningen har hatt en negativ lønnsvekst de siste årene. Etter innføringen av makspris på barnehageplass tidlig på 2000-tallet har det heller ikke vært gjennomført noen større generelle grep for å bedre befolkningens økonomiske situasjon.

Antall mottakere av økonomisk sosialhjelp har blitt noe lavere de siste årene - sett opp mot befolkningsvekst. Antall mottakere av uføretrygd øker, og det er særlig psykiske lidelser som er

årsak til at folk ikke deltar i arbeidslivet. Økningen i antall mennesker som lever med vedvarende lavinntekt kan være en indikasjon på at en gruppe blir sittende fast i en vanskelig økonomisk situasjon langt unna arbeidslivet.

Vi vet at innbyggere med flyktningbakgrunn er overrepresentert i denne gruppen. Akkurat denne gruppen har ekstra stort behov for å få delta i det ordinære samfunns- og arbeidslivet. I Trondheim har de fleste gode boforhold, men ikke alle opplever at de har en trygg bolig som passer for seg.

Relevant globale mål og delmål fra FN

1 UTRYDDE
FATTIGDOM

3 GOD
HELSE

4 GOD
UTDANNING

5 LIKESTILLING
MELLOM KJØNNENE

10 MINDRE
ULIKHET

11 BÆREKRAFTIGE
BYER OG SAMFUNN

16 FRED OG
RETTFERDIGHET

1.2 Innen 2030 og i samsvar med nasjonale definisjoner, minst halvere andelen menn, kvinner og barn i alle aldre som lever i fattigdom

1.3 Innføre nasjonalt tilpassede sosiale velferdsordninger, herunder minimumsstandarder

1.b Opprette gode politiske rammeverk på nasjonalt, regionalt og internasjonalt nivå basert på utviklingsstrategier som gagnar de fattige og ivaretar kjønnsperspektivet, med sikte på å framskynde investeringer i fattigdomsbekjempende tiltak

3.5 Styrke forebygging og behandling av misbruk, blant annet av narkotiske stoffer og skadelig bruk av alkohol

4.5 Innen 2030 avskaffe kjønnsforskjeller i utdanning og opplæring og sikre lik tilgang til alle nivåer innenfor utdanning og yrkesfaglig opplæring for sårbare personer, deriblant personer med nedsatt funksjonsevne, urfolk og barn i utsatte situasjoner

4.a Etablere og oppgradere utdanningstilbud som ivaretar hensynet til barn, personer med nedsatt funksjonsevne og kjønnsforskjeller, og sikrer trygge, ikke-voldelige, inkluderende og effektive læringsomgivelser for alle

5.1 Gjøre slutt på alle former for diskriminering av jenter og kvinner i hele verden

5.5 Sikre kvinner fullstendig og reell deltakelse og like muligheter til ledende stillinger på alle nivåer i beslutningsprosessene i det politiske, økonomiske og offentlige liv

5.c Vedta og styrke god politikk og gjennomførbar lovgivning for å fremme likestilling og styrke jenters og kvinners stilling på alle nivåer

10.7 Legge til rette for migrasjon og mobilitet i ordnede, trygge, regelmessige og ansvarlige former, blant annet ved å gjennomføre en planmessig og godt forvaltet migrasjonspolitik

11.1 Innen 2030 sikre allmenn tilgang til tilfredsstillende og trygge boliger og grunnleggende tjenester til en overkommelig pris, og bedre forholdene i slumområder

16.1 Oppnå en betydelig reduksjon i alle former for vold og andelen voldsrelaterte dødsfall i hele verden

En del av arbeidet med ny samfunnsplan vil være å oversette relevante globale mål og delmål til lokal kontekst for Trondheim

Utvalgte styringsdokumenter

Handlingsplan mot fattigdom.

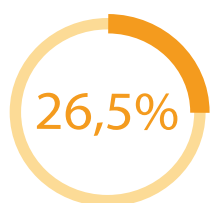
Handlingsplan rus- og psykisk helse.

Boligpolitisk handlingsplan (under utarbeidelse)

Nærmiljø og
stedsutvikling

Det er i de ulike bydelene store deler av livet leves, enten i og ved boligen, med familie og venner, eller på vei til nødvendige ærender som butikk og skole. Hvordan nærmiljøene er utformet har innvirkning på folks trivsel og helse, og det påvirker hvor mye tid og penger den enkelte må bruke på å bevege seg rundt i byen.

45 år og eldre

andelen som bor
alene er høyere
enn i landet som
helhet.

I Trondheim

Eneboliger: 24,858

Leiligheter 44 686

98% av innbyggerne bor innen 300
meter av friareal og grønne byrom

14 lokale sentrum i Trondheim:

Byåsen, Hallset, Munkvoll, Stavset, Flatåsen, Saupstad, Heimdal, Risvollan, Nardo, Moholt, Dragvoll, Valentinlyst, Østmarkveien og Ranheim

Se mer om analyse og data på samfunnsplanens nettside

Stedsutvikling blir for mange et spørsmål om hva en bydel skal være – og for hvem? Slike spørsmål krever dialog i et lokalsamfunn, hvor utbyggere, kommunen, skolen, velferdstjenester og næringsliv alle har sitt perspektiv på behov og utfordringer.

Levekårsforskjeller mellom bydeler og områder i byen må håndteres for å sikre trygge nærmiljø. Mange av de lokale bydelssentrene utenfor sentrum av Trondheim er planlagt og utbygd i en tid hvor privatbilen ble ansett som det viktigste fremkomstmiddelet. Derfor er disse stedene bygd opp rundt en bilbasert handel. Mange av stedene har dessuten ikke hatt særlig utvikling på flere tiår, men interessen for å utvikle dem øker. Derfor er det nå det avgjøres hvordan disse stedene skal utformes og fungere i årene framover.

Det er derfor også nå kommunen kan bidra til en positiv stedsutvikling som gir bydelene et løft og en sterkere identitet for innbyggerne. Kommunen kan bidra både ved at offentlige tilbud og møteplasser utvikles som en naturlig del av lokale sentrum i bydelene, men også ved en prioritering av disse stedene når det gjelder kvalitet i de offentlige byrom - en kvalitet som er et sentrum og en bydels identitet verdig. Dette må skje i dialog med innbyggere og andre aktører i disse prosessene.

På Saupstad har det over tid pågått et områdeløft-arbeid hvor formålet er å styrke bomiljøet og gjøre bydelen mer attraktiv og mangfoldig. Her har kommunen hatt en viktig rolle. Kommunen bør ta tilsvarende rolle i flere lokale sentrum og nærmiljø.

Relevant globale mål og delmål fra FN

**7 REN ENERGI
FOR ALLE**

**11 BÆREKRAFTIGE
BYER OG SAMFUNN**

**12 ANSVARLIG
FORBRUK OG
PRODUKSJON**

**13 STOPPE
KLIMAENDRINGENE**

7.2 Innen 2030 betydelig øke andelen fornybar energi i verdens samlede energiforbruk

11.a miljømessige forbindelser mellom byområder, omland og spredtbygde områder ved å styrke nasjonale og regionale utviklingsplaner

11.1 Innen 2030 sikre allmenn tilgang til tilfredsstillende og trygge boliger og grunnleggende tjenester til en overkommelig pris, og bedre forholdene i slumområder

11.b Innen 2020 oppnå en betydelig økning i antall byer og bosettinger som vedtar og gjennomfører en integrert politikk og plan med sikte på inkludering, bedre ressursbruk, begrensning av og tilpasning til klimaendringer samt evne til å motstå og håndtere katastrofer, samt utvikle og iverksette en helhetlig og altomfattende risikostyring i forbindelse med katastrofer, i tråd med Sendai-rammeverket for katastrofeberedskap 2015-2030

11.2 Innen 2030 sørge for at alle har tilgang til trygge, lett tilgjengelige og bærekraftige transportsystemer til en overkommelig pris, og bedre sikkerheten på veiene, særlig gjennom utbygging av offentlige transportmidler og med særlig vekt på behovene til personer i utsatte situasjoner, kvinner, barn, personer med nedsatt funksjonsevne samt eldre

11.4 Innen 2030 oppnå en mer inkluderende og bærekraftig urbanisering med mulighet for en integrert og bærekraftig bosettingsplanlegging og -forvaltning som gir medbestemmelse i alle land

11.4 Styrke innsatsen for å verne om og sikre verdens kultur- og naturarv

12.2 Innen 2030 oppnå en bærekraftig forvaltning og effektiv bruk av naturressurser

12.5 Innen 2030 betydelig redusere avfallsmengden gjennom forbud, reduksjon, gjenvinning og ombruk

12.b Utvikle og innføre metoder for å overvåke konsekvensene av en bærekraftig utvikling på en turistnæring som er bærekraftig, skaper arbeidsplasser og fremmer lokal kultur og lokale produkter

11.6 Innen 2030 redusere negative konsekvenser for miljøet i storbyene målt per innbygger, blant annet ved å legge særlig vekt på luftkvalitet samt offentlig og annen form for avfallshåndtering

13.1 Styrke evnen til å stå imot og tilpasse seg klimarelaterte farer og naturkatastrofer i alle land

11.7 Innen 2030 sørge for allmenn tilgang til trygge, inkluderende og lett tilgjengelige grøntområder og offentlige rom, særlig for kvinner, barn og eldre samt personer med nedsatt funksjonsevne

Støtte positive økonomiske, sosiale og

En del av arbeidet med ny samfunnsplan vil være å oversette relevante globale mål og delmål til lokal kontekst for Trondheim

Utvalgte styringsdokumenter

Kommuneplanens arealdel (2012–2024)

Kommuneplanens samfunnsdel (2009-2020)

Byvekstavtalen (2019)

Kommunedelplan for lokale sentrum og knutepunkt vil inngå i rullering av arealdelen

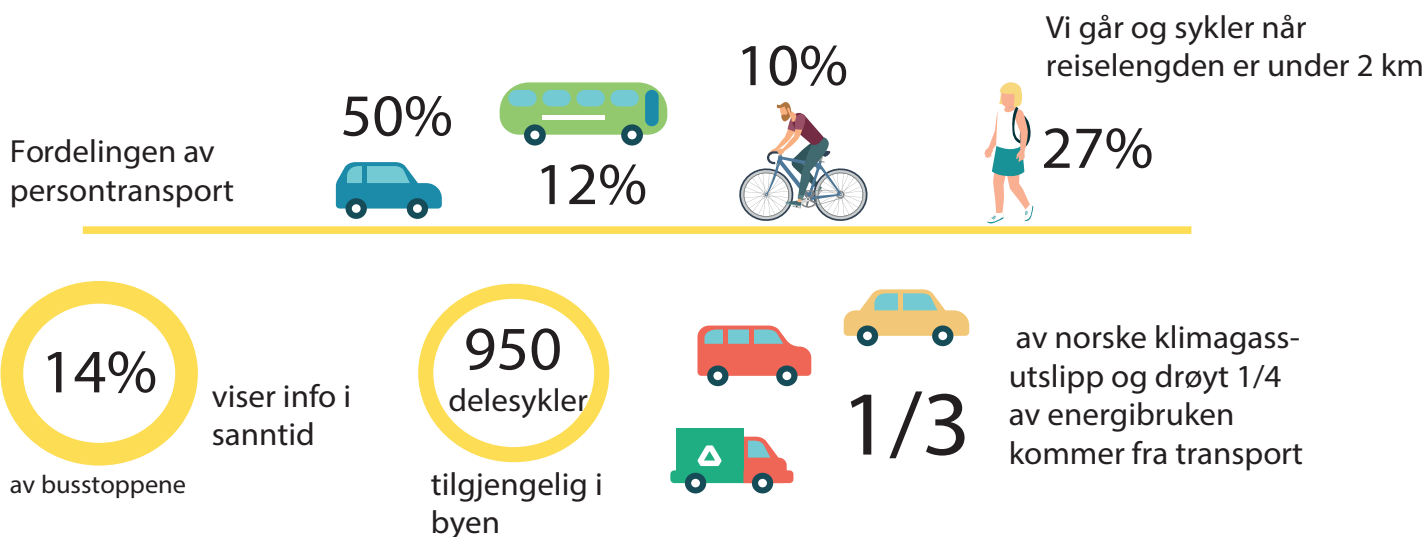
Byutviklingsstrategi og sentrumsstrategi (Under arbeid og til sluttbehandling)

Strategi for sterke barnefellesskap

Grønn mobilitet

Effektiv transport og kommunikasjon er en forutsetning for velferd, vekst og utvikling. Et økt transportbehov for personer og varer må løses med så lavt energibruk som mulig samtidig som mobiliteten styrkes ved hjelp av mer miljøvennlige transportløsninger.

Se mer om analyse og data på samfunnsplanens nettside

For å utvikle en enda mer attraktiv og klimavennlig by må det bli enda enklere å velge å gå, sykle eller ta kollektivtransport. Målet er null vekst i personbiltransporten til tross for at befolkningen vokser. For å nå målet, må investeringene i fysisk infrastruktur i enda større grad prioriteres til myke og kollektive transportmidler. Hvis flere reiser kollektivt, går eller sykler vil samtidig kapasiteten på eksisterende vegnett forlenges, og dermed sikres nødvendig transport bedre vilkår – for eksempel vare- og tjenestelevering og renovasjon.

En gjennomtenkt infrastruktur på bakken er et sentralt virkemiddel for å lykkes med omlegging til mer miljøvennlig transport. For å styrke mobiliteten må det legges til rette for

korte avstander, og en infrastruktur som stimulerer til å velge miljøvennlige transportformer framfor mer energikrevende løsninger. Bruken av infrastrukturen påvirkes blant annet av type transportmiddel som er tilgjengelig, hvor attraktivt det er, den enkeltes økonomiske situasjon og hvordan omgivelsene er utformet.

Det er et mål at transportveksten skal tas med miljøvennlige transportmidler. Dette gjelder både persontransport og næringstransport. En rekke nye transportmidler er under utvikling, og har sett dagens lys: for eksempel el-sparkesykler, droner, autonome kjøretøy, el-biler og -busser, og hydrogendrevne lastebiler. Den teknologiske utviklingen vil kreve nye løsninger og mer samarbeid mellom aktørene i byutviklingen i årene som kommer.

Relevant globale mål og delmål fra FN

3.6 3.6 Innen 2020 halvere antall dødsfall og skader i verden forårsaket av trafikkuulykker 4.7 4.7 Innen 2030 sikre at alle elever og studenter tilegner seg den kompetanse som er nødvendig for å fremme bærekraftig utvikling, blant annet gjennom utdanning for bærekraftig utvikling og livsstil 7.2 7.2 Innen 2030 betydelig øke andelen fornybar energi i verdens samlede energiforbruk 7.3 7.3 Innen 2030 doble energieffektivitetsraten på verdensbasis 7.a 7.a Innen 2030 styrke det internasjonale samarbeidet for å lette tilgangen til forskning og teknologi på området ren energi 9.4 9.1 Utvikle pålitelig, bærekraftig og solid infrastruktur av høy kvalitet, herunder regional og grensekryssende infrastruktur, for å støtte økonomisk utvikling og livskvalitet med vekt på overkommelig pris og likeverdig tilgang for alle 9.4 9.4 Innen 2030 oppgradere infrastruktur og omstille næringslivet til å bli mer bærekraftig, med en mer effektiv bruk av ressurser og større anvendelse av rene og miljøvennlige teknologiformer og industriprosesser, der alle land gjør en innsats etter egen evne og kapasitet	11.2 11.2 Innen 2030 sørge for at alle har tilgang til trygge, lett tilgjengelige og bærekraftige transportsystemer til en overkommelig pris, og bedre sikkerheten på veiene, særlig gjennom utbygging av offentlige transportmidler og med særlig vekt på behovene til personer i utsatte situasjoner, kvinner, barn, personer med nedsatt funksjonsevne samt eldre 11.6 11.6 Innen 2030 redusere negative konsekvenser for miljøet i storbyene målt per innbygger, blant annet ved å legge særlig vekt på luftkvalitet samt offentlig og annen form for avfallshåndtering 11.7 11.7 Innen 2030 sørge for allmenn tilgang til trygge, inkluderende og lett tilgjengelige grøntområder og offentlige rom, særlig for kvinner, barn og eldre samt personer med nedsatt funksjonsevne 12.8 12.8 Innen 2030 sikre at alle i hele verden har relevant informasjon om og er seg bevisst en bærekraftig utvikling og en livsstil som er i harmoni med naturen 12.b 12.b Utvikle og innføre metoder for å overvåke konsekvensene av en bærekraftig utvikling på en turistnæring som er bærekraftig, skaper arbeidsplasser og fremmer lokal kultur og lokale produkter

En del av arbeidet med ny samfunnsplan vil være å oversette relevante globale mål og delmål til lokal kontekst for Trondheim

Utvalgte styringsdokumenter

Byvekstavtalen (2019)

Metrobuss (2019), bymiljøavtalen

Veiledende plan for offentlige rom og forbindelser i Bycampus Elgeseter (2019).

Byutviklingsstrategi og sentrumsstrategi (Under arbeid og til sluttbehandling)

Kommundelplan for Sluppen (Under arbeid)

Kommunedelplan for Nyhavna (2016)

Kvalitetsprogram for Nyhavna (Under arbeid)

Erklær nødsituasjon - klimamålene må skjerpes (Bystyresak 19/18054)

Kunst og kultur skal være en bærende kraft i utviklingen av Trondheim fram mot 2030. Kultur former hvordan vi oppfatter byen vår, hvordan vi bruker den, og hvordan vi møtes. Kunst og kultur er en samfunnsbyggende som bidrar til inkludering ved å styrke fellesskap, forebygge utenforskap og utjevne forskjeller mellom folk.

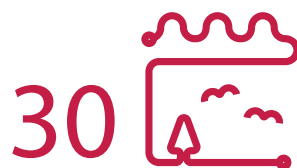
Bosatt i Trondheim:

1860

kunstnere og kulturprodusenter

30

store anlegg i sentrum hvor kunst, kultur og/eller idrett er primæraktiviteten

30

byrom brukes som kulturarenaer, og over tusen arrangementer i byrommene hvert år.

57

kulturorganisasjoner med driftstilskudd

404

tilskuddsbevilgninger fra frie midler til fritidskulturlivet og barn/unge

Se mer om analyse og data på samfunnsplanens nettside

Trondheims særpreg og identitet er i stor grad knyttet til kulturminnene våre og byens historiske sentrum. Trondheim har, som mange andre europeiske byer, en tydelig historisk bysentrum. Bryggerekka, den lave trehusbebyggelsen og Nidarosdomen i Midtbyen representerer hver for seg og sammen viktige byggesteiner i Norges tusenårige historie, og de er identitetsbærere for befolkningen i byen og hele regionen.

Historien er viktig å ivareta i den videre utviklingen av Trondheim. Byen vil sammen med resten av Trøndelag ta en viktig rolle i feiringen av tusenårsjubileet etter Slaget på Stiklestad og nasjonaljubileet i 2030. Fram mot da skal vi bruke byens erfaringer med å skape store arrangement til å styrke mangfold og identitet.

Kunst og kultur skaper sosiale møteplasser hvor det inviteres til både utfordrende og inspirerende opplevelser, deltakelse og debatt. Gode møteplasser er en forutsetning for ytringsfriheten og grunnlaget for et fortsatt

velfungerende demokrati. Kunst og kultur skal utfolde seg i byrommene og må inngå som en integrert del av den fysiske planleggingen og utviklingen av byen. Byrommene både i og utenfor sentrum bør formes av bærekraftige løsninger, nyskapende arkitektur og samtidskunst. Teknologi-, innovasjons- og opplevelsesnæringene er viktige for byutviklingen. Trondheim kommune må samhandle med både frivilligheten, offentlige og private aktører for å lykkes.

Det er et utfordrende arbeid som krever prioriteringer på alle nivå. Idrett og kultur har stor betydning for utviklingen av Trondheim, og representerer en kreativ kraft som styrker byens attraktivitet for et økende antall fastboende, studenter og turister. Store anlegg, aktivitetsarenaer og ambisiøse arrangement former byen på hver sin måte. Slik skapes store, felles opplevelser, god folkehelse, stort engasjement og nye arbeidsplasser. I et bærekraftperspektiv har opplevelsesnæringene, som inkluderer både historien, idretten og kulturen, gode forutsetninger for økt sambruk av byrom, arealer, produksjonsressurser og kompetanse. Hvordan kan kommunen sikre at fellesskapets ressurser brukes best mulig?

Relevant globale mål og delmål fra FN

1.b 1.b Opprette gode politiske rammeverk på nasjonalt, regionalt og internasjonalt nivå basert på utviklingsstrategier som gagnar de fattige og ivaretar kjønnsperspektivet, med sikte på å framskynde investeringer i fattigdomsbekjempende tiltak.

10.2 Innen 2030 sørge for å myndiggjøre alle og fremme deres sosiale, økonomiske og politiske inkludering, uten hensyn til alder, kjønn, funksjonsevne, rase, etnisitet, nasjonal opprinnelse, religion eller økonomisk eller annen status

11.4 Styrke innsatsen for å verne om og sikre verdens kultur- og naturarv

12.3 Innen 2030 sikre at alle i hele verden har relevant informasjon om og er seg bevisst en bærekraftig utvikling og en livsstil som er i harmoni med naturen

17.17 Stimulere til og fremme velfungerende partnerskap i det offentlige, mellom det offentlige og private og i det sivile samfunn, på grunnlag av partnerskapenes erfaringer og ressursstrategier.

En del av arbeidet med ny samfunnsplan vil være å oversette relevante globale mål og delmål til lokal kontekst for Trondheim

Utvalgte styringsdokumenter

Kommunedelplan for kunst og kultur 2019-2030 (B 123/19)
Kommunedelplan for kulturarenaer 2012-2024 (B 3/13)
Kulturminneplanen 2013-2025 og Aktsomhetskartet, B 144/13
Arrangementsstrategi - under arbeid
Byromsstrategien Byrom i sentrum (2016)
Framtidsbilder Trondheim sentrum 2050 med sentrumsstrategien (vedtas mars 2020)
Veileder for byform og arkitektur
Veileder for plan- og byggesaker i Midtbyen

Bærekraftig
forbruk og
produksjon

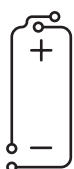
I dag forbruker vi mye mer enn hva som er bærekraftig for kloden. Forbruket vårt har stor innvirkning på hvordan vi håndterer det grønne skiftet, og kan sees på som et viktig perspektiv alene. Vi må tilrettelegge for økt konkurransekraft i en sirkulær økonomi. Trondheim kommune har en viktig rolle i folks hverdag både som organisasjon, pådriver, arbeidsgiver og læringsinstitusjon.

I 2017 var 23 % av restavfallet til husholdninger i Trondheim matsvinn. Det vil si mat som kunne vært spist.

Gjennomsnittlig forbruk
i Trondheim:

Strømforbruk
13,424
kWh/år

Hver innbygger i Trondheim
står for cirka 37 kg matsvinn i
hjemmet per år

230 liter /dag

Avfall, prosentvis :
forbrenningsanlegg: 68% ,
landfylling 2,82%
resirkulert 29,2%

Se mer om analyse og data på samfunnsplanens nettside

Trondheim kommune kan som samfunns- og tjenesteutvikler legge til rette for en mer sirkulær økonomi der ressurser gjenbrukes i større grad enn i dag. Dette vil også hjelpe vårt næringsliv til å øke konkurranseevnen, og dermed bidra til sysselsetting og verdiskaping.

Ifølge statistikk fra Eurostat er innbyggere i Norge på toppen i forbruk i EU/EØS, rett etter Luxembourg. I 2018 brukte nordmenn 26 prosent mer enn gjennomsnittet i Europa. Hvis alle mennesker på jorden skulle ha samme forbruk som en gjennomsnittlig innbygger i Norge ville vi trenge 3,4 jordkloder, ifølge en undersøkelse gjort av FN-sambandet i 2018.

Forbruk skaper avfall, og om dette ikke blir riktig håndtert og inkludert i en sirkulær verdikjede får vi både et avfallsproblem – og vi mister en mulighet til økt verdiskaping. Hver innbygger i Norge produserer 421 kg husholdningsavfall, ifølge SSB i 2019. I tillegg kommer næringsavfall. Det vil være hensiktsmessig å se nærmere på gjeldende praksis og regelverk når det gjelder

avfallshåndtering og potensialet innenfor dette området.

Forbrukere i 2019 er mer åpne for radikale endringer av eget forbruk enn tidligere, ifølge Forbruksforskningsinstituttet (SIFO) 2019. Det er likevel naivt å tro at man kan få til hurtige og nødvendige endringer i forbruket uten at myndighetene og kommuner spiller en aktiv rolle. Trondheim kommune kan gå foran og legge til rette for å få redusert matsvinn og økt ombruk og gjenbruk av utstyr, møbler og byggematerialer. Kommunen kan også etablere plattformer for deling, låne og fiksing, og stimulere til en næringsutvikling innenfor sirkulær økonomi. Det handler om å få gjort mer med mindre ressurser.

Vi må alle endre forbruksmønsteret vårt for å sikre gode levekår for nåværende og fremtidige generasjoner. Kommunens rolle i det grønne skiftet og reduksjon i forbruk står sentralt. Vi har stort handlingsrom når det gjelder forbruket i egne kommunale enheter, men mindre handlingsrom når det kommer til folks private forbruk.

Relevant globale mål og delmål fra FN

- 12.1** Gjennomføre det tiårige handlingsprogrammet for bærekraftig forbruk og produksjon, med deltakelse fra alle land og der de utviklede landene går foran, samtidig som det tas hensyn til utviklingslandenes utviklingsnivå og muligheter
- 12.3** Innen 2030 halvere andelen matsvinn per innbygger på verdensbasis, både i detaljhandelen og blant forbrukere, og redusere svinn i produksjons- og forsyningskjeden, herunder svinn etter innhøsting
- 12.5** Innen 2030 betydelig redusere avfallsmengden gjennom forbud, reduksjon, gjenvinning og ombruk
- 12.8** Innen 2030 sikre at alle i hele verden har relevant informasjon om og er seg bevisst en bærekraftig utvikling og en livsstil som er i harmoni med naturen
- 13.3** Styrke enkeltpersoners og institusjoners evne til å motvirke, tilpasse seg og redusere konsekvensene av klimaendringer og deres evne til tidlig varsling, samt styrke kunnskapen og bevisstgjøringen om dette

- 2.4** sikre at det finnes bærekraftige systemer for matproduksjon, og innføre robuste landbruksmetoder som gir økt produktivitet og produksjon, bidrar til å opprettholde økosystemene, styrker evnen til tilpasning til klimaendringer, ekstremvær, tørke, oversvømmelser og andre katastrofer, og som gradvis fører til bedre jordkvalitet.

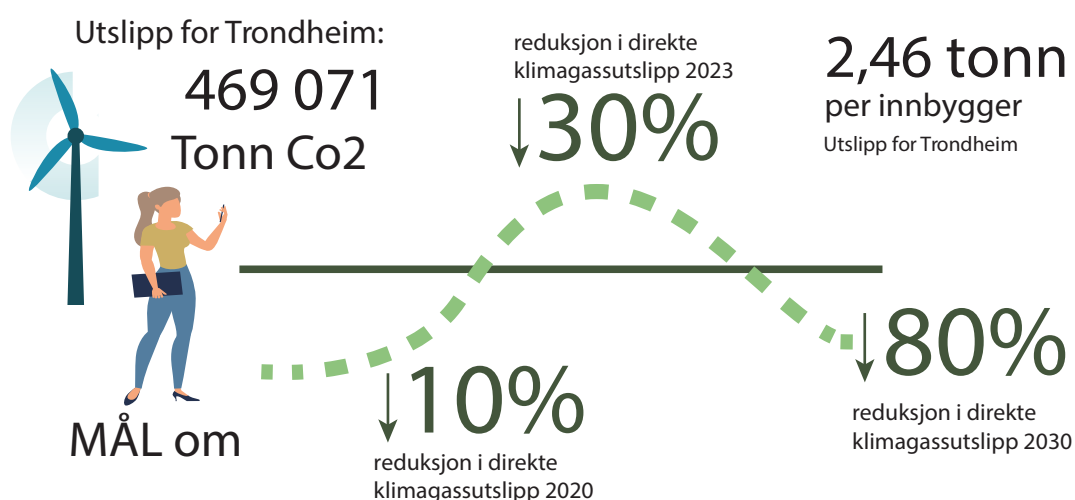
En del av arbeidet med ny samfunnsplan vil være å oversette relevante globale mål og delmål til lokal kontekst for Trondheim

Utvalgte styringsdokumenter

Kommunedelplan energi og klima 2017-2030
Læreplanen
Erklær nødsituasjon - klimamålene må skjerpes (Bystyresak)
Kommunedelplan for avfall (2018-2030)

Klimaendringene skjer raskere og i et større omfang enn hva vi kunne forutse for bare få år siden. Faren for politisk ustabilitet, humanitære katastrofer og økte migrasjonsstrømmer er økende, både globalt og lokalt. Konsekvensene av klimaendringene og tap av naturmangfold rammer inn det grønne skiftet, som mer enn noe annet preger måten vi diskuterer samfunnsutviklingen. Samtidig innebærer det grønne skiftet store muligheter for nytt næringsliv, nye verdikjeder og innovasjon i eksisterende systemer, og vil være avgjørende for å lykkes med det grønne skiftet.

Se mer om analyse og data på samfunnsplanens nettside

For at klima- og naturkrisen skal bli håndterbar må det skje en dyp, bred og rask omstilling av samfunnet. Det grønne skiftet er et uttrykk for en nødvendig bærekraftig omstilling av samfunnet. Klimagassutslippene våre må kuttes raskt. Det krever at forbruksmønstre og atferd må endres og produksjonsmetoder og verdikjeder må legges om. Samtidig må vi tilpasse oss de klimatiske endringene som vi allerede ser. Trondheim må gjøres robust mot klimaendringene, og vi må utvikle en klimasmart by.

Trondheim kommune har et særlig ansvar i det grønne skiftet lokalt. Kommunen må blant annet gjøre nødvendige klimatilpasninger for å unngå store kostnader knyttet til fysiske skader på grunn av klimaendringer. Kommunen har en ansvarsrisiko med fare for erstatningsansvar knyttet til beslutninger eller mangel på beslutninger som på en eller annen måte kan knyttes til klimapolitikken vår eller klimatilpasningen vår. De nye løsningene som må utvikles for å sikre en nødvendig klimatilpasning må skje i tett samarbeid med

forsknings- og utviklingsinstitusjonene og næringslivet, dette innebærer igjen en stor mulighet for å utvikle ny næring.

For Trondheim kommune handler det grønne skiftet om en overgang til produkter og tjenester som gir betydelig mindre negative konsekvenser for klima og miljø enn i dag. FNs bærekraftsmål setter klare rammer for utvikling av nye virksomheter. Fremtidig verdiskapning skal ikke øke klimautslippene, men bidra til å redusere dem. Kommunen som innkjøper kan få til raskere omstilling om vi stiller strengere miljø- og klimakrav i anskaffelsene våre. Dette krever nytenkning og dialog med markedet for å få utviklet bærekraftige løsninger. Samtidig kan vi gjennom en bærekraftig innkjøpspolitikk med krav om gjenbruk av ressurser og materialer bygge opp om en påkrevd sirkulærøkonomi.

Det grønne skiftet forutsetter enda sterkere innkjøpspolitikk med vektlegging av helhetlige klima- og miljøregnskap, uavhengig av hvor utslippene skjer. Det grønne skiftet innebærer også behov for nytenkning om byens samlede energibruk. Hvordan skalerer vi opp resultater fra pågående

pilotprosjekter i Trondheim når det gjelder smarte energiløsninger i og mellom bygg, mellom bygg og transportmidler, og energilagring. Nye teknologiske løsninger er også en forutsetning for bedre og mer bærekraftige velferdstjenester i fremtiden.

Trondheim kommune har en unik posisjon i det grønne skifte. Høy faglig og akademisk kompetanse er den fremste styrken vår i møte med digitalisering, automatisering og grønne løsninger for næringslivet og kommunen. Nye teknologiske løsninger er også en forutsetning

for bedre og mer bærekraftige velferdstjenester i fremtiden. Her ligger det fortsatt store, uutnyttede muligheter.

Arealbruksendringer og klimaendringer påvirker naturmangfoldet vårt og er en stor utfordring for en by i vekst. Tap av naturmangfold utgjør allerede en krise for hele verden, og dermed for alle lokale samfunn, Trondheim inkludert. I det grønne skiftet må vår arealbruk og omdisponering av areal til veg- og boligbygging, industri, jordbruk og andre næringsformål være et sentralt tema.

Relevant globale mål og delmål fra FN

2 UTRYDDE SULT

7 REN ENERGI FOR ALLE

8 ANSTENDIG ARBEID OG ØKONOMISK VEKST

9 INNOVASJON OG INFRASTRUKTUR

11 BÆREKRAFTIGE BYER OG SAMFUNN

12 ANSVARLIG FORBRUK OG PRODUKSJON

2.4 Innen 2030 sikre at det finnes bærekraftige systemer for matproduksjon, og innføre robuste landbruksmetoder som gir økt produktivitet og produksjon, bidrar til å opprettholde økosystemene og styrker evnen til tilpasning til klimaendringer

6.3 Innen 2030 sørge for bedre vannkvalitet ved å redusere forurensning, avskaffe avfallsdumping og mest mulig begrense utslipp av farlige kjemikalier og materialer, halvere andelen ubehandlet spillvann og i vesentlig grad øke gjenvinning og trygg ombruk på verdensbasis

7.2 Innen 2030 betydelig øke andelen fornybar energi i verdens samlede energiforbruk

7.3 Innen 2030 doble energieffektivitetsraten på verdensbasis

7.a Innen 2030 styrke det internasjonale samarbeidet for å lette tilgangen til forskning og teknologi på området ren energi

8.4 Til og med 2030 gradvis å bedre utnyttelsen av globale ressurser innenfor forbruk og produksjon, og arbeide for å oppheve koblingen mellom økonomisk vekst og miljøødeleggelser, i samsvar med det tiårige handlingsprogrammet for bærekraftig forbruk og produksjon, der de utviklede landene går foran

9.4 Innen 2030 oppgradere infrastruktur og omstille næringslivet til å bli mer bærekraftig, med en mer effektiv bruk av ressurser og større anvendelse av rene og miljøvennlige teknologiformer og industriprosesser, der alle land gjør en innsats etter egen evne og kapasitet

11.6 Innen 2030 redusere negative konsekvenser for miljøet i storbyene målt per innbygger, blant annet ved å legge særlig vekt på luftkvalitet samt offentlig og annen form for avfallshåndtering

12.7 Fremme bærekraftige ordninger for offentlige anskaffelser, i samsvar med de enkelte landenes politikk og prioriteringer

12.8 Innen 2030 sikre at alle i hele verden har relevant informasjon om og er seg bevisst en bærekraftig utvikling og en livsstil som er i harmoni med naturen

13.1 Styrke evnen til å stå imot og tilpasse seg klimarelaterte farer og naturkatastrofer i alle land
13.2 Innarbeide tiltak mot klimaendringer i politikk, strategier og planlegging på nasjonalt nivå
13.3 Styrke enkeltpersoners og institusjoners evne til å motvirke, tilpasse seg og redusere konsekvensene av klimaendringer og deres evne til tidlig varsling, samt styrke kunnskapen og bevisstgjøringen om dette

Utvalgte styringsdokumenter

Kommunedelplan: energi og klima 2017–2030

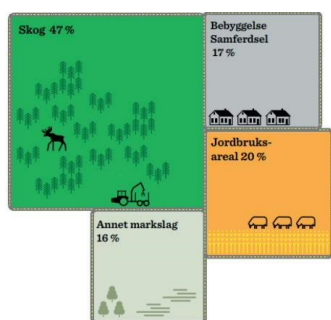
Strategisk næringsplan 2019

Politiske vedtak om klimakrise

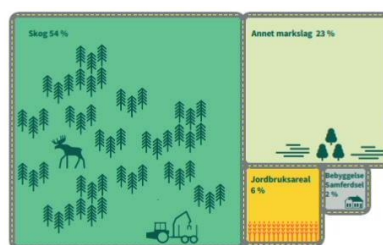
Strategi for innovasjonsdistrikt Elgeseter 2030 (vedtas mai 2020)

Vi er en by i sterk vekst. Økt byspredning øker presset på våre grøntareal, og er en trussel for biologisk mangfold, kulturmiljøer og dyrkamark. Det er beregnet at det skal bygges flere titalls tusen nye boliger i Trondheim fram mot 2050. Utvikling av offentlig infrastruktur er nødvendig for å kunne opprettholde det offentlige tjenestetilbudet. Hvordan finne en balanse mellom byvekst og bevaring av våre naturressurser.

17 %
av arealene i gamle Trondheim er bebygd. 20 prosent er jordbruksareal, og resten er skog og annet markslag.

Klæbu består av 2% bebyggelse og 6 prosent prosent% jordbruksareal

Se mer om analyse og data på samfunnsplanens nettside

Naturen er livsgrunnlaget vårt. Tap av naturmangfold og biologisk mangfold er en akutt utfordring for livet på kloden, ifølge FNs naturpanel. Den viktigste årsaken til at arter utrykkes er endringer i arealbruk. Dette gjelder også i Trondheim. Vi bygger boliger, kontorlokaler og kjøpesentre. I tillegg bygger vi teknisk, fysisk og sosial infrastruktur som vann- og avløpsledninger, fiberkabler, veier, gater og plasser, broer og tunneller, og skoler, barnehager og helse- og velferdssentre. Andre steder i landet bygger de hyttelandsbyer i fjellet, vind- og vannkraftanlegg på knauser og langs elver, jernbane og bybane gjennom fjell og daler, og oppdrettsanlegg og oljeriggere i havet. Hele skoger blir tatt ned gjennom flatehogst, mens kulturlandskapene gror igjen. Da endres livsmiljøet til artene som lever i et område så mye at de ikke klarer seg lenger eller finner andre steder å slå seg ned. Økosystemet vil kollapse om endringene er store nok.

Arealdisponeringene våre er den faktoren som har størst innvirkning på naturmangfoldet på land.

Selv om Norge har relativt mye areal per person, er likevel naturen og kulturlandskapet begrensede ressurser. I Trondheim kommer dette til uttrykk ved at den bebygde delen av kommunen er omkranset av Trondheimsfjorden på den ene siden og landbruksområder, fjell og mark på den andre, og Nidelva som bukker seg gjennom byen. I den bebygde delen finner vi ulike typer grøntområder som er viktig både for biologisk mangfold og for innbyggernes helse og trivsel, og mulighet for rekreasjon. Siden 1905, da de fleste bodde i og rundt Midtbyen, har Trondheim vokst med nesten 150 000 mennesker. Store deler av utbyggingen har skjedd med relativt lav tetthet på dyrkamark.

I tillegg har antall kvadratmeter som hver og en av oss bor på mer enn doblet seg i denne perioden. Vi må legge til rette for en mer kompakt, attraktiv og klimasmart byutvikling. For å få til det, er vi avhengig av å lykkes med transformasjonen av sentrumsnære byområder, som Nyhavna, Brattøra, Marienborg, Elgeseter, Tempe/Valøya og Sluppen, for å gjøre det mulig for flere å bo og jobbe i sentrum.

Relevant globale mål og delmål fra FN

6 RENT VANN OG GODE
SANTÆRFØRHOLD

11 BÆREKRAFTIGE
BYER OG SAMFUNN

12 ANSVARLIG
FORBRUK OG
PRODUKSJON

13 STOPPE
KLIMAENDRINGENE

14 LIV UNDER
VANN

15 LIV PÅ
LAND

6.4 Innen 2030 betydelig bedre utnyttelsen av vann i alle sektorer, og sikre bærekraftig uttak av og tilgang til ferskvann for å håndtere knapphet på vann og i vesentlig grad redusere antall personer som rammes av vannmangel

6.5 Innen 2030 gjennomføre en integrert forvaltning av vannressurser på alle nivåer, blant annet gjennom samarbeid over landegrensene der det er aktuelt

6.6 Innen 2020 verne og gjenopprette vannrelaterte økosystemer, herunder fjell, skoger, våtmarker, elver, vannførende bergarter og innsjøer

11.3 Innen 2030 oppnå en mer inkluderende og bærekraftig urbanisering med mulighet for en integrert og bærekraftig bosettingsplanlegging og -forvaltning som gir medbestemmelse i alle land

11.6 Innen 2030 redusere negative konsekvenser for miljøet i storbyene målt per innbygger, blant annet ved å legge særlig vekt på luftkvalitet samt offentlig og annen form for avfallshåndtering

11.a Støtte positive økonomiske, sosiale og miljømessige forbindelser mellom byområder, omland og spredtbygde områder ved å styrke nasjonale og regionale utviklingsplaner

11.b Innen 2020 oppnå en betydelig økning i antall byer og bosettinger som vedtar og gjennomfører en integrert politikk og plan med sikte på inkludering, bedre ressursbruk, begrensning av og tilpasning til klimaendringer samt evne til å motstå og håndtere katastrofer

12.2 Innen 2030 oppnå en bærekraftig forvaltning og effektiv bruk av naturressurser

14.2 Innen 2020 forvalte og verne økosystemene i havet og langs kysten på en bærekraftig måte for å unngå omfattende skadevirkninger, blant annet ved å styrke systemenes motstandsevne og iverksette gjenopprettende tiltak for å gjøre havene sunne og produktive

14.5 Innen 2020 bevare minst ti prosent av kyst- og havområdene, i samsvar med nasjonal rett og folkeretten og på grunnlag av den beste vitenskapelige kunnskapen som er tilgjengelig

15.1 Innen 2020 sikre bevaring, gjenoppretting og bærekraftig bruk av ferskvannsbaserte økosystemer og tjenester som benytter seg av disse økosystemene, på land og i innlandsområder, særlig skoger, våtmarker, fjell og tørre områder, i samsvar med forpliktelser i henhold til internasjonale avtaler

15.2 Innen 2020 fremme gjennomføring av en bærekraftig forvaltning av all slags skog, stanse avskoging, gjenopprette forringede skoger og i betydelig grad øke skoggjenreising og nyplantning på globalt nivå

15.3 Innen 2030 bekjempe forørkning, gjenopprette forringet land og matjord, herunder landområder som er rammet av forørkning, tørke og oversvømmelser, og arbeide for en verden uten landforringelse

15.5 Iverksette umiddelbare og omfattende tiltak for å redusere ødeleggelsen av habitater, stanse tap av biologisk mangfold og innen 2020 verne truede arter og forhindre at de dør ut

15.9 Innen 2020 innarbeide prinsipper om økosystemer og biologisk mangfold i nasjonale og lokale planleggings- og utviklingsprosesser, strategier for fattigdomsreduksjon samt regnskaper

En del av arbeidet med ny samfunnsplan vil være å oversette relevante globale mål og delmål til lokal kontekst for Trondheim

Utvalgte styringsdokumenter

Plan for friluftsliv og grønne områder

Temaplan for natur

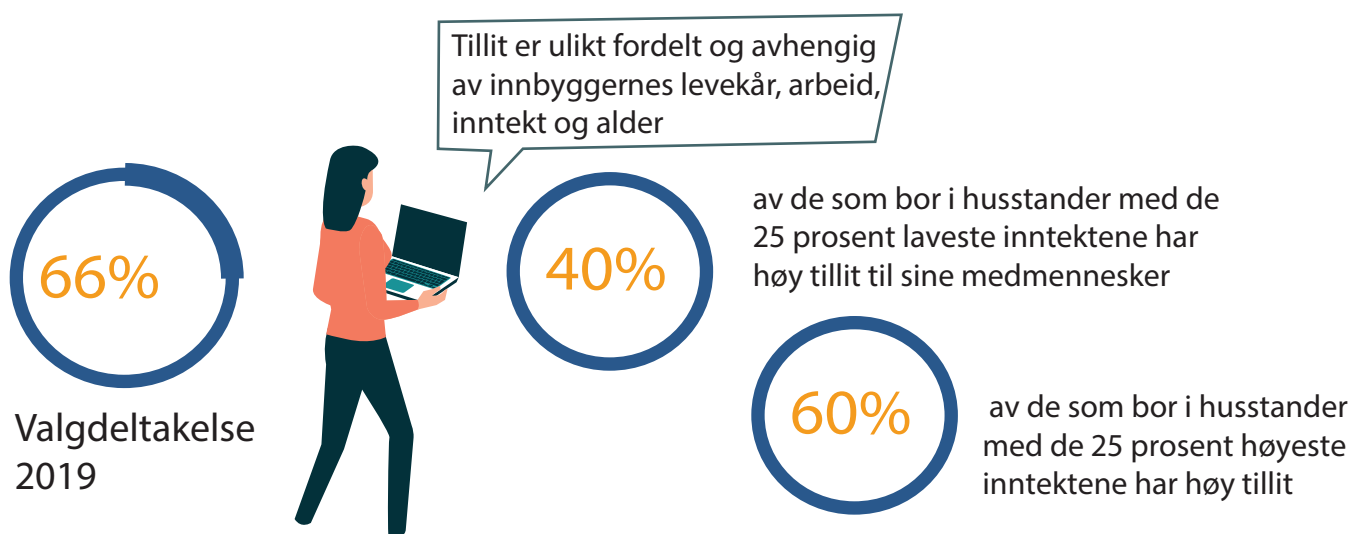
Grønn strek (under arbeid)

Byutviklingsstrategien (under arbeid)

Framtidsbilder Trondheim sentrum 2050 med sentrumsstrategi (til sluttbehandling)

Skiftet mot bærekraftig samfunnsutvikling stiller store krav til kommunens rolle som lokaldemokratisk arena og samfunnsutvikler. Polarisering og frustrasjon over økende forskjeller påvirker mange politiske debatter. Tilliten til politikere og politisk styrte institusjoner settes under press, også i Norge. Innbyggerinvolvering, samskaping og styrking av fellesskapet må og vil få en tydeligere rolle de kommende årene.

Se mer om analyse og data på samfunnsplanens nettside

En betydelig andel av befolkningen deltar ikke i politiske valg, og sosioøkonomiske forhold er førende for valgdeltakelsen. Dette skaper sosiale skjevheter i makt og innflytelse. Vi ser et økende politisk engasjement i befolkningen om enkeltsaker. Samtidig kan opplevelsen av ikke å få sine interesser ivaretatt forsterke mistillit til politiske institusjoner og dermed bygge politisk utenforskap.

Barn og unges kunnskap, erfaringer og ønsker har i flere år hatt stor oppmerksomhet i samfunnet. Samtidig viser erfaringer og studier at barn og unge for ofte ikke blir reelle samarbeidspartnere i medvirkningsprosesser (Skauge, 2018). Vi trenger en tydeligere felles retning på hvordan barn og unge blir involvert i beslutningsprosesser. Involvering av barn og unge er forankret i FNs barnekonvensjon og i Grunnloven.

Økt grad av samskaping ser ut til å bli mer og mer vanlig i en verden som stadig blir mer kompleks, og der ingen enkeltaktør sitter alene med løsningen på utfordringene. Hvordan vi som kommune kommuniserer med innbyggerne våre og involverer dem i den samskapte kommunen blir viktig for å styrke demokratiet og forsterke tilliten til det offentlige som forvalter av fellesskapets ressurser.

Den tradisjonelt sterke tilliten til kommunen som institusjon kan se ut til å svekkes. Mindre tillit til de offentlige institusjonene kan føre til at en økende andel av befolkningen ikke deltar og engasjerer seg i samfunnet. Samtidig ser vi at ønsket om å involvere seg øker, uten at vi har et klart bilde på hvor store deler av befolkningen vi faktisk mobiliserer, når det åpnes for involvering i utviklingen av byen.

Relevant globale mål og delmål fra FN

- 5.5** Sikre kvinner fullstendig og reell deltakelse og like muligheter til ledende stillinger på alle nivåer i beslutningsprosessene i det politiske, økonomiske og offentlige liv
- 5.c** Vedta og styrke god politikk og gjennomførbar lovgivning for å fremme likestilling og styrke jenters og kvinners stilling på alle nivåer
- 10.2** Innen 2030 sørge for å myndiggjøre alle og fremme deres sosiale, økonomiske og politiske inkludering, uten hensyn til alder, kjønn, funksjonsevne, rase, etnisitet, nasjonal opprinnelse, religion eller økonomisk eller annen status
- 10.4** Vedta politikk, særlig når det gjelder skatter og avgifter, lønn og sosialomsorg, med sikte på å oppnå en gradvis utjevning av forskjeller
- 11.3** Innen 2030 oppnå en mer inkluderende og bærekraftig urbanisering med mulighet for en integrert og bærekraftig bosettingsplanlegging og -forvaltning som gir medbestemmelse i alle land
- 13.2** Innarbeide tiltak mot klimaendringer i politikk, strategier og planlegging på nasjonalt nivå
- 16.3** Fremme rettsstaten nasjonalt og internasjonalt, og sikre lik tilgang til rettsvern for alle
- 16.5** Oppnå en betydelig reduksjon i alle former for korrupsjon og bestikkelser
- 16.6** Utvikle velfungerende, ansvarlige og åpne institusjoner på alle nivåer
- 16.7** Sikre lydhøre, inkluderende, medbestemmende og representative beslutningsprosesser på alle nivåer
- 16.1** Sikre allmenn tilgang til informasjon og beskytte grunnleggende friheter, i samsvar med nasjonal lovgivning og internasjonale avtaler
- 16.b** Fremme og håndheve ikke-diskriminerende lover og politikk for bærekraftig utvikling
- 17.4** Oppnå en mer samstemt politikk for bærekraftig utvikling

En del av arbeidet med ny samfunnsplan vil være å oversette relevante globale mål og delmål til lokal kontekst for Trondheim

Utvalgte styringsdokumenter

Den europeiske landskapskonvensjonen om medvirkning
Plan- og bygningsloven - Medvirkning i planleggingen
Kommuneplanens samfunnsdel 2009–2020
Den samskapte kommunen (Bystyresak 68/19)

Samarbeid og
verdiskaping

Utviklingen av Trondheim handler også om hvordan kommunen bidrar til verdiskaping og utvikling i samarbeid med andre. Vårt lokale næringsliv har en sentral rolle i arbeidet med å nå bærekraftsmålene innen 2030. I det ligger det en felles forståelse om nødvendigheten av samarbeid, for å sikre bærekraftig verdiskaping.

38030

Studenter i
Trondheim

394

doktorgrader
i 2019

19169

bedrifter i Trondheim.
92,55% av disse er små og
mellomstore bedrifter

5 200

Internasjonale
studenter

10 419

ansatte ved St. Olavs hospital

Før korona hadde Trondheim
en arbeidsledighet på

1,79 % - 1915 stk

Se mer om analyse og data på samfunnsplanens nettside

Stadig flere aktører ønsker å samarbeide med Trondheim. Som landsdelssenter er det naturlig at Trondheim er åpen for samarbeid, og tar rollen som en regional motor der det er naturlig og ønskelig.

Trondheim som by vil på flere områder brukes som en testarena for bærekraftig samfunnsutvikling i årene fremover. Dette kan gi oss løsninger på hvordan vi kan øke omstillingshastigheten mot et lavutslippssamfunn. Det forutsetter at kommunen blir en kompetent pådriver, medspiller og tilrettelegger, spesielt i prosjekter som krever offentlige tillatelser eller kunnskap om reguleringer. Et sentralt spørsmål i samarbeidet om bærekraftig verdiskaping er hvordan vi kan få det beste ut av Innovasjonsdistrikt Elgeseter og NTNUs campusutbygging, inkludert Ocean Space Center.

I 2019 ble Trondheim også anerkjent som FN-senter av FNs økonomiske kommisjon for Europa (UNECE). FN har spesielt merket seg det systematiske arbeidet som er gjort

sammen med kunnskapsmiljøene, ikke minst gjennom Universitetskommune Trondheim 3.0, og samarbeidet med NTNU. Som Universitetskommune Trondheim 3.0 har kommunen og NTNU satt seg felles mål å utvikle modeller for innovasjon og omstilling i offentlig sektor. Det skal skje gjennom forskning, innovasjon, utdanning og deltakelse i utviklingsprosjekter av strategisk betydning for kommunen.

Trondheim kommunes ansvarsområder og ulike roller påvirker lokalt arbeids- og næringsliv på mange forskjellige måter. Det er viktig for Trondheim at kommunen har med seg næringsperspektivet inn i sin rolle som både tjenesteutvikler, myndighetsutøver, pådriver og samfunnsutvikler.

Bedriftene er en del av løsningene på mange av de utfordringene som samfunnet står overfor. Trondheim kommune skal legge til rette for et seriøst, innovativt og konkurransedyktig næringsliv. Dette kan gjøres blant annet gjennom kommunens anskaffelsesstrategi, god og praksisnær undervisning, bevisstgjøring om partssamarbeidet og den nordiske modellen, god karriererådgiving, og forutsigbar og tilretteleggende myndighetsutøvelse.

Relevant globale mål og delmål fra FN

8 ANSTENDIG ARBEID
OG ØKONOMISK
VEKST

9 INNOVASJON OG
INFRASTRUKTUR

12 ANSVARLIG
FORBRUK OG
PRODUKSJON

14 LIV UNDER
VANN

17 SAMARBEID
FOR Å NÅ MÅLENE

8.2 Øke den økonomiske produktiviteten gjennom diversifisering, teknologisk modernisering og innovasjon, blant annet med vekt på lønnsomme og arbeidsintensive sektorer

8.3 Fremme en utviklingsrettet politikk som støtter produktiv virksomhet, opprettelse av anstendige arbeidsplasser, entreprenørskap, kreativitet og innovasjon

9.1 Utvikle pålitelig, bærekraftig og solid infrastruktur av høy kvalitet, herunder regional og grensekryssende infrastruktur

9.2 Fremme inkluderende og bærekraftig industrialisering, og innen 2030 betydelig øke næringslivets andel av sysselsetting og bruttonasjonalprodukt

9.4 Innen 2030 oppgradere infrastruktur og omstille næringslivet til å bli mer bærekraftig, med en mer effektiv bruk av ressurser og større anvendelse av rene og miljøvennlige teknologiformer og industriprosesser

9.5 Styrke vitenskapelig forskning, oppgradere næringslivssektorenes teknologiske evne og kapasitet i alle land, særlig utviklingsland, herunder og innen 2030

12.b Utvikle og innføre metoder for å overvåke konsekvensene av en bærekraftig utvikling på en turistnæring som er bærekraftig, skaper arbeidsplasser og fremmer lokal kultur og lokale produkter

12.6 Stimulere selskaper, særlig store og flernasjonale selskaper, til å innføre bærekraftige arbeidsmetoder og integrere informasjon om bærekraft i sine rapporteringsrutiner

14.a Styrke vitenskapelig kunnskap, bygge opp forskningskapasitet og overføre marin teknologi

17.14 Oppnå en mer samstemt politikk for bærekraftig utvikling

17.16 Styrke det globale partnerskapet for bærekraftig utvikling, som følges opp av partnerskap mellom flere interessenter med sikte på å mobilisere og dele kunnskap, ekspertise, teknologi og finansielle ressurser for å bidra til at alle land, særlig utviklingslandene, når bærekraftsmålene

17.17 Stimulere til og fremme velfungerende partnerskap det offentlige, mellom det offentlige og private og i det sivile samfunn, på grunnlag av partnerskapenes erfaringer og ressursstrategier

17.19 Innen 2030 bygge videre på eksisterende initiativer for å utarbeide metoder for å måle den framgangen som gjøres i retning av bærekraftig utvikling, og som utfyller bruttonasjonalproduktet, samt støtte utviklingslandenes kapasitetsoppbygging på statistikkområdet

En del av arbeidet med ny samfunnsplan vil være å oversette relevante globale mål og delmål til lokal kontekst for Trondheim

Utvalgte styringsdokumenter

Gründerstrategi 2016-2019

Temaplan IKT, digitalisering og velferdsteknologi 2015-2018

Kommunesammenslåing Klæbu og Trondheim - gjennomgang og vurdering av interkommunale samarbeid og selskaper, og retningslinjer for Trondheim kommunes deltakelse i interkommunalt samarbeid (Bystyresak 202/18)

Smarte byer (Formannskapssak 211/17)

Strategisk næringsplan 2019

Avtale mellom Trondheim kommune og NTNU om

Universitetskommune Trondheim 3.0

Trondheim kommunes anskaffelsesstrategi

Helhetlig studentpolitikk 2017-2020

Strategi for innovasjonsdistrikt Elgeseter 2030 (vedtatt 19. mai 2020)

Økonomisk
handlingsrom

Norske kommuner opplever økt økonomisk press ved at det økonomiske handlingsrommet krymper samtidig som kravet til tjenester og leveranser øker. Vi ser at uforutsette globale hendelser raskt kan få konsekvens for økonomien lokalt i en kommune, og ressursmobiliseringen utfordrer de rammer og strukturer som er på plass i dag.

Kommunens driftsutgifter

77 034

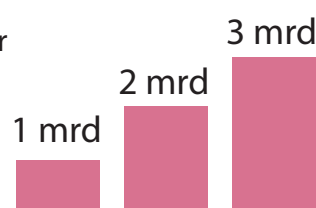
per innbygger

15
mrd

kommunens
budsjett

økte utgifter pr
år i 2029, å
opprettholde
dagens
tjenestetilbud

60,2 /

1000 innbyggere
mottar hjemmetjenester

2844 kr

i utgifter per døgn på
institusjon

Se mer om analyse og data på samfunnsplanens nettside

Trondheim kommune har, i likhet med de fleste andre kommuner, hatt god økonomistyring over tid. God økonomistyring og økte inntekter har bidratt til at kommunen har fått kontroll på gjeldsveksten. Samtidig har de siste års økonomiske resultater bidratt til at kommunens evne til å håndtere svingninger i inntekter og uforutsette utgifter styrket. Mye kan tyde på at årene fremover blir mer utfordrende. I siste rapport fra Det tekniske beregningsutvalg for kommunal- og fylkeskommunal økonomi (november 2019) er dette blant annet beskrevet som følger:

“Målt i 2019-kroner forventes de årlige merutgiftene som belaster de frie inntektene å øke fra om lag 0,9 mrd. kroner i 2020 til 3-5 mrd. kroner i årene fra 2025 til 2040 (kommunene samlet).”

Mye av denne veksten i utgifter skyldes flere eldre innbyggere. Med tilsvarende metode har KS beregnet at Trondheim kommune vil få vel 1 milliard kroner høyere driftsutgifter innenfor pleie og omsorg i 2029 sammenlignet med 2020. Det meste av denne økningen må

sannsynligvis dekkes av kommunen selv, noe som vil redusere fremtidig handlingsrom. Spesielt utgifter til helsetjenester og pensjon vil øke fremover. Samtidig vil det bli færre arbeidsdyktige per pensjonist, noe som reduserer skatteinntektene kommunen får.

En konsekvens av utviklingen som er beskrevet er at deler av kostnadene i årene fremover må finansieres innenfor eksisterende rammer. Dette fremtidsperspektivet fordrer nye måter å tenke økonomi og tjenesteyting. Reduksjon i økonomisk vekst gjør at kommunen i større grad selv må skape handlingsrommet i samarbeid med innbyggerne og næringsliv. Også i et økonomisk perspektiv må vi bevege oss i retning av kommune 3.0, med metoder som gir større grad av samskaping og ansvarsdeling med innbyggere, næringsliv og frivillige lag og organisasjoner. Det må bli økt fokus på delingsøkonomi gjennom økt ressursutnyttelse og deling av tjenester og produkter. På samme måte vil sirkulærøkonomi bli viktig for å redusere både ressursbruk og klimafotavtrykk. Felles for alt dette er at økonomifeltet også må se sin rolle som en del av en bærekraftig verdiskaping hvor økt krav til tjenester til enhver tid håndteres innenfor det økonomiske handlingsrommet kommunen er i stand til å skape sammen med sine samarbeidspartnere.

Relevant globale mål og delmål fra FN

8 ANSTENDIG ARBEID
OG ØKONOMISK
VEKST

9 INNOVASJON OG
INFRASTRUKTUR

11 BÆREKRAFTIGE
BYER OG SAMFUNN

16 FRED OG
RETTFERDIGHET

17 SAMARBEID
FOR Å NÅ MÅLENE

8.2 Øke den økonomiske produktiviteten gjennom diversifisering, teknologisk modernisering og innovasjon, blant annet med vekt på lønnsomme og arbeidsintensive sektorer

8.3 Fremme en utviklingsrettet politikk som støtter produktiv virksomhet, opprettelse av anstendige arbeidsplasser, entreprenørskap, kreativitet og innovasjon, og stimulere til formalisering av og vekst i antallet svært små, små og mellomstore bedrifter, blant annet ved å sørge for tilgang til finansielle tjenester

8.1 Opprettholde en økonomisk vekst per innbygger som er i samsvar med forholdene i de respektive landene

11-a Støtte positive økonomiske, sosiale og miljømessige forbindelser mellom byområder, omland og spredtbygde områder ved å styrke nasjonale og regionale utviklingsplaner

16.6 Utvikle velfungerende, ansvarlige og åpne institusjoner på alle nivåer

17.17 Stimulere til og fremme velfungerende partnerskap i det offentlige, mellom det offentlige og private og i det sivile samfunn, på grunnlag av partnerskapenes erfaringer og ressursstrategier.

En del av arbeidet med ny samfunnsplan vil være å oversette relevante globale mål og delmål til lokal kontekst for Trondheim

Utvalgte styringsdokumenter

Teknisk beregningsutvalg for kommunal- og fylkeskommunal økonomi (TBU)

KS: Kommunene og norsk økonomi (KNØ)

Perspektivmeldingen

Statsbudsjett

Kommuneproposisjonen

Finansreglementet